



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL.411.003.06.2021

Robert Stabiński
Dyrektor Naczelny Gospodarstwa Rybackiego
Polskiego Związku Wędkarskiego
w Suwałkach
ul. M. Konopnickiej 10
16-400 Suwałki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/21/004 - Gospodarka rybacka w regionie Wielkich Jezior Mazurskich

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gospodarstwo Rybackie Polskiego Związku Wędkarskiego w Suwałkach, ul. M. Konopnickiej 10, 16-400 Suwałki ¹ , Zakład Rybacki Węgorzewo Ogonki, ul. Giżycka 14, 11-600 Węgorzewo ²
Kierownik jednostki kontrolowanej	Robert Stabiński, Dyrektor Naczelny Gospodarstwa Rybackiego, od 1 października 2005 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Racjonalność prowadzonej gospodarki rybackiej.2. Prawdliwość i kompletność dokumentacji dotyczącej gospodarki rybackiej.3. Prawdliwość i adekwatność działań w celu ochrony ryb i zapewnienia im możliwości tarła.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Lidia Wójcik, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/143/2021 z 29 listopada 2021 r.2. Beata Saba, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/142/2021 z 29 listopada 2021 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-3)</p>

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2018-2021 (I połowa) Zakład prowadził gospodarkę rybacką w trzech obwodach rybackich, w skład których wchodziły jeziora należące do Wielkich Jezior Mazurskich⁵. Dla tych obwodów zapewniono sporządzenie trzech operatów rybackich, pozytywnie zaopiniowanych przez uprawnione jednostki, przy czym w jednym z nich, w jego części graficznej nie naniesiono miejsc gromadnego przebywania kormoranów czarnych, co było niezgodne z § 6 ust. 7 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie operatu rybackiego.

Zakład prawidłowo i terminowo wywiązywał się z obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w z 19 lutego 2013 r. w sprawie

¹ Dalej: Gospodarstwo, w skład którego wchodziły cztery zakłady rybackie, tj. w: Węgorzewie, Rucianem-Nidzie, Olecku i Suwałkach.

² Dalej: Zakład.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: WJM.

prowadzenia dokumentacji gospodarki rybackiej⁶, jak i ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym⁷. Terminowo również wywiązywał się z obowiązku przekazywania sprawozdań RRW-23, a dane w nich ujęte były zgodne z dokumentacją rybacką.

Zarybień dokonywano w terminach i gatunkach uzgodnionych z wydierżawiającym, dawkami zarybieniowymi wynikającymi z operatów. Połowów dokonywano w granicach limitów określonych operatami, zaś w okresie ochronnym na podstawie uzyskanych zezwoleń.

Na ogół wywiązywano się z obowiązków wynikających z umów dzierżawy prawa rybackiego użytkowania jezior⁸ zawartych pierwotnie z Agencją Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Olsztynie, filia w Suwałkach⁹ i następnie przedłużonych uprawnionym do rybactwa przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Białymstoku¹⁰. Kontrola wykazała jednak, że Zakład w 31% zbadanych przypadków nie wywiązał się z określonego umowami dzierżawy obowiązku powiadamiania wydierżawiającego o planowanym terminie dokonywania zarybień, tj. z 14-dniowym wyprzedzeniem.

W ramach prowadzonej gospodarki wydawano zezwolenia na amatorski połów ryb, które nie określały jednak podstawowych warunków uprawiania amatorskiego połowu ryb ustalonych przez uprawnionego do rybactwa, co było wymagane art. 7 ust. 2a ustawy o rybactwie śródlądowym.

W celu ochrony rybostanu pracownicy Zakładu prowadzili kontrole na użytkowanych wodach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Racjonalność prowadzonej gospodarki rybackiej

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2018-2021 (I połowa) Gospodarstwo posiadało Statut¹², zgodnie z którym m.in.:

- Dyrektor Naczelny, przy pomocy dyrektorów zakładów rybackich, zarządzał Gospodarstwem w zakresie gospodarki rybackiej i wykonywania usług statutowych wobec członków PZW,
- Zakłady stanowiły wewnątrz jednostki Gospodarstwa, prowadzące działalność na zasadach wewnętrznego rozrachunku gospodarczego, a ich podstawowym zadaniem było prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej, zgodnie z przepisami ustawy o rybactwie śródlądowym, a także realizowanie celów statutowych PZW, w tym m.in. w zakresie dostępności do wędkowania oraz tworzenia łowisk,
- do uprawnień i obowiązków dyrektorów zakładów należało m.in. realizowanie zadań wynikających z planu gospodarczo-finansowego zakładu rybackiego, zatwierdzonego przez Dyrektora Naczelnego Gospodarstwa; dyrektor zakładu

⁶ Dz. U. z 2013 r. poz. 326, dalej: rozporządzenie w sprawie dokumentacji rybackiej.

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 2168, ze zm., dalej: ustawa o rybactwie śródlądowym.

⁸ Dalej: umowa prawa dzierżawy lub umowa dzierżawy.

⁹ Dalej: ANR.

¹⁰ Dalej: RZGW.

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Przyjęty uchwałą Nr 37 Prezydium Zarządu Głównego PZW z dnia 16 grudnia 2006 r. w sprawie zatwierdzenia statutu Gospodarstwa obowiązujący do końca 2019 r. oraz przyjęty uchwałą Nr 173/IV/2019 Zarządu Głównego PZW z dnia 20 września 2019 r., obowiązujący od 1 stycznia 2020 r.

odpowiadał m.in. za podjęte decyzje gospodarcze i wykonywanie zadań określonych w ww. planie.

W latach 2018-2021 (I połowa) dyrektorem zakładu rybackiego w Węgorzewie był Adam Wojnowski, który funkcję tę pełnił od 1 lutego 2010 r.

(akta kontroli str. 4-13)

1.2. W okresie objętym kontrolą Zakład prowadził gospodarkę rybacką na obszarze sześciu obwodów rybackich o łącznej powierzchni 7 106,39 ha, w tym na trzech o powierzchni 5 210,2 ha obejmujących jeziora WJM, które dzierżawiono na podstawie umów dzierżawy zawartych pierwotnie z ANR i następnie przedłużonych uprawnionym do rybactwa przez RZGW na zasadzie prawa pierwszeństwa. Były to obwody rybackie jeziora:

- Mamry Północne na rzece Węgorapa nr 1 o powierzchni 3 915,48 ha¹³.
- Tajty w zlewni rzeki Pisa nr 8 o powierzchni 294,15 ha¹⁴.
- Stręgiel w zlewni rzeki Węgorapa nr 9 o powierzchni 1000,57 ha¹⁵.

(akta kontroli str. 14-218)

1.3. Analiza dokumentacji trzech umów prawa dzierżawy oraz trzech operatów rybackich (50% wszystkich umów i 50% wszystkich operatów) dotyczących jezior: Mamry, Tajty i Stręgiel wykazała, że:

- Zakład władał całymi obwodami rybackimi¹⁶,
- we wszystkich operatach określono powierzchnię obwodu zasadniczego oraz rodzaj wód wchodzących w jego skład z podziałem na wody jezior, rzek i kanałów,
- w dwóch przypadkach (Tajty i Stręgiel) powierzchnia obwodów była zgodna z wartościami wynikającymi z umów prawa dzierżawy,
- w przypadku obwodu rybackiego jeziora Mamry powierzchnia tego obwodu ujęta w operacie była niższa o 39,48 ha od powierzchni tego obwodu ujętej w umowie prawa dzierżawy (według operatu powierzchnia obwodu wynosiła 3 876 ha, zaś według umowy 3 915,48 ha).

Dyrektor Gospodarstwa podał, że powierzchnia obwodu rybackiego jeziora Mamry, według umowy dzierżawy wynosi 3 914,48 ha. W operacie rybackim podano błędną powierzchnię, gdyż nie uwzględniono powierzchni przyłączonych cieków. W następnym operacie zmiana ta zostanie uwzględniona. Dodał, że nieścisłości w powierzchni obwodu nie miały wpływu na prowadzoną w tym obwodzie gospodarkę rybacką.

(akta kontroli str. 14-306, 798-801)

¹³ Obwód ten składał się z wód jezior: Mamry Północne wraz z zatoką Kirsajty od mostu drogowego na trasie Sztynort-Harsz, Pniewskie (inaczej: Pniewo), Święcajtzy, Lemięt, Harsz (Wielki i Mały). Obwód ten obejmował także wody rzeki Węgorapa na odcinku od wypływu z jeziora Mamry do połączenia z ciekami Kanał Młyński i Kanał Młyńskiego w miejscowości Węgorzewo wraz z wodami cieku łączącego jezioro Harsz Wielki z jeziorem Mamry oraz wodami cieku łączącego jezioro Lemięt z jeziorem Święcajtzy. Wszystkie sześć jezior wchodzących w skład obwodu należały do WJM.

¹⁴ Obwód obejmował wody jezior: Tajty i Tajty Małe, Wilkasy oraz wody dopływu z jeziora Dejguny na odcinku do osi podłużnej mostu drogowego Giżycko-Sterławki Małe, Kanału Piękna Góra na odcinku od jeziora Tajty do osi podłużnej mostu na drodze Giżycko-Sterławki Wielkie i Kanału Niegocińskiego na odcinku od jeziora Tajty do osi podłużnej mostu na drodze Giżycko-Wilkasy. Wszystkie trzy jeziora tego obwodu należały do WJM.

¹⁵ Obwód ten składał się z wód jezior: Stręgiel, Stręgielek, Pozezdrze (inaczej: Zofiówka), Wilkus, Przyleśne (inaczej: Brząs, Brzask), Krzywa Kuta, Biała Kuta, Czarna Kuta, Głęboka Kuta, Piecek (inaczej: Piecyk, Spiczaste) oraz wód rzeki Sapina na odcinku od osi podłużnej mostu drogowego Pozezdrze-Jakonówko, do osi podłużnej mostu drogowego Węgorzewo-Pozezdrze przed ujściem do jeziora Święcajtzy oraz dopływów do jezior i cieków łączących jeziora obwodu. Dwa jeziora (Stręgiel i Stręgielek) spośród 10 jezior wchodzących w skład tego obwodu należały do WJM.

¹⁶ Zarówno w operatach rybackich, jak i umowach prawa dzierżawy badane obwody nie zostały podzielone na obwód zasadniczy i uzupełniający. Rzeki, dorzecza, kanały zostały włączone do obwodów zasadniczych na podstawie aneksów do umów.

1.4. W latach 2018-2021 (I połowa) Zakład dysponował trzema operatami rybackimi¹⁷, które obejmowały jeziora należące do WJM. Dwa operaty (dotyczące obwodów jezior: Mamry i Tajty) sporządzono na podstawie rozporządzenia w sprawie operatu rybackiego z 2002 r. (w wersji obowiązującej od 26 kwietnia 2002 r. do 14 grudnia 2013 r.), zaś obwód jeziora Stręgiel opracowano w oparciu o rozporządzenie w sprawie operatu rybackiego z 2015 r. (w wersji obowiązującej od 3 lutego 2015 r. do 13 października 2020 r.). Badane operaty posiadały pozytywne opinie wydane przez uprawnione jednostki¹⁸.

Analiza trzech operatów rybackich wykazała, że dwa operaty zawierały wszystkie elementy części opisowej i graficznej wymagane przepisami rozporządzenia w sprawie operatu rybackiego z 2002 r. oraz z 2015 r. W jednym operacie, dotyczącym jeziora Mamry, w części graficznej nie naniesiono miejsc gromadnego przebywania kormoranów czarnych, pomimo, że w części opisowej operatu wskazano m.in., że na wyspie Zgniłka jeziora Mamry Północne występuje kolonia żerowiska kormorana czarnego, a w sezonie przebywa tam w ciągu dnia kilkaset (do 300 sztuk) tych ptaków. Szczegółowy opis zawarto w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” (pozycja nr 1).

(akta kontroli str. 14-215, 307-321)

1.5. W latach 2018-2021 (I połowa) Zakład dokonał odłowów gospodarczych¹⁹ w łącznej ilości wynoszącej [...] ²⁰.

Wyżej wymienione dane dotyczące trzech badanych obwodów były zgodne z danymi ujętymi w 14 księgach gospodarczych jezior za lata 2018-2021 (I połowa), zestawieniach rocznych za lata 2018-2020 oraz danych ujętych w ewidencji księgowej.

(akta kontroli str. 322-333, 528-681)

1.6. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z obowiązującymi umowami dzierżawy dla trzech badanych obwodów dzierżawca zobowiązany był do corocznego odławiania z dzierżawionego jeziora ryb na poziomie zbliżonym do uzyskiwanej dotychczas wydajności połowowej ryb towarowych, nie więcej jednak niż 120% średniej wieloletniej dotychczasowych połowów oraz nie większym niż 100% naturalnego potencjału produkcyjnego, chyba że operat stanowi inaczej. I tak:

- Dla jezior Mamry Północne, Święcajty, Harsz (Wielki i Mały) oraz Lemięt w operacie rybackim²¹ określono wydajność połowową na poziomie porównywalnym do lat poprzednich. Analiza wielkości połowów przeprowadzonych w latach 2018-2020 na jeziorach: Mamry Północne, Święcajty, Lemięt oraz w 2020 r. na jeziorze Harsz wykazała, że wydajności te kształtowały się na poziomie porównywalnym do lat poprzednich²². W przypadku jeziora Harsz w latach

¹⁷ Jeziora: Mamry, Tajty i Stręgiel

¹⁸ Operat rybacki jeziora: Mamry został pozytywnie zaopiniowany przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (dalej: UWM) 14 grudnia 2013 r., Tajty – zaopiniowany 12 grudnia 2013 r. przez Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie, Stręgiel zaopiniowany 16 września 2016 r. przez UWM.

¹⁹ W okresie objętym kontrolą Zakład nie przeprowadzał odłowów kontrolnych, bowiem badane operaty rybackie ich nie przewidywały zatem nie zawierały też stosownych zapisów w tym zakresie.

²⁰ Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

²¹ Dotyczy obwodu rybackiego jeziora Mamry.

²² [...] Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego

2018-2019 wielkości te odbiegały od poziomu wydajności uzyskiwanej w latach 2003-2012, tj. wynoszącej [...] ²³. Dyrektor Zakładu podał, że w jeziorze Harsz występuje duży udział gatunków krótkowiecznych, które charakteryzują się dużą zmiennością liczebności populacji, zatem możliwe są znaczne wahania wydajności rybackiej w poszczególnych latach. Powyższą sytuację potwierdzają zapisy operatu rybackiego dla tego jeziora.

- Dla jezior Tajty i Tajty Małe oraz Wilkasy w operacie rybackim ²⁴ określono wydajność połowową na poziomie średniej liczonej w wieloletnim okresie obejmującym lata 2004-2013 i wynoszącej [...] ²⁵. Analiza wielkości połowów przeprowadzonych w latach 2018-2020 na jeziorach: Tajty i Tajty Małe ²⁶ oraz w 2018 r. na jeziorze Wilkasy ²⁷ wykazała, że wielkości połowów nie przekraczały ww. średniej połowów. W przypadku jeziora Wilkasy w latach 2019-2020 wielkość połowów była wyższa odpowiednio o [...] ²⁸ od średniej połowów (nastąpił wzrost o 52% i 62%). Dyrektor Zakładu podał, że związane to było ze zwiększonymi połowami ryb karpiowatych, a w tym przypadku wydajność może ulec znacznemu wzrostowi. Powyższą sytuację dopuszczały zapisy operatu rybackiego dla tego obwodu.
- Dla jezior Stręgiel i Stręgielek wydajność połowowa ²⁹ nie przekraczała limitów określonych w operacie rybackim ³⁰, [...] ³¹.

została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

²³ Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

²⁴ Dotyczy obwodu rybackiego jeziora Tajty.

²⁵ Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

²⁶ [...] Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

²⁷ [...] Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

²⁸ [Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.]

²⁹ [...] Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³⁰ Dotyczy obwodu rybackiego jeziora Stręgiel.

³¹ Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu

(akta kontroli str. 14-215, 219-287, 334-336)

1.7. W latach 2018-2021 (I połowa) Zakład posiadał siedem decyzji Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego³² (po dwie w latach 2018-2020 i jedna w 2021 r.) zezwalających na połów ryb w okresie ochronnym, z tego: cztery decyzje³³ dotyczyły zezwoleń na połów tarlaków szczupaków w okresach wiosennych, a trzy³⁴ zezwoleń na połów tarlaków siei i sielawy w okresach jesiennych.

Analiza siedmiu decyzji, trzech umów dzierżawy, sprawozdań z odłowu tarlaków przekazywanych do Marszałka Województwa dla trzech jezior³⁵ z lat 2018-2020 oraz 50³⁶ protokołów połowu ryb i raków wykazała, że Zakład dokonywał połowów w terminach i w ilości nieprzekraczającej limitów określonych w badanych decyzjach³⁷. W latach objętych kontrolą Zakład, realizując postanowienia decyzji, terminowo, tj. do 30 czerwca roku bieżącego dla decyzji dotyczących połowów szczupaka i sandacza i do 30 czerwca roku następnego dla decyzji dotyczących siei i sielawy, przekazywał Marszałkowi Województwa sprawozdania z przeprowadzonych odłowów tarlaków z uwzględnieniem ilości pozyskanej ikry i wyprodukowanego materiału zarybieniowego.

Na podstawie §3 pkt 7 aneksów³⁸ do umów dzierżawy prawa rybackiego Gospodarstwo terminowo (tj. do 28 lutego każdego roku) przekazywało do RZGW, za wszystkie zakłady rybackie, zestawienia i dokumenty za rok poprzedni w zakresie:

- ilości odłowionych ryb konsumpcyjnych w rozbiciu na gatunki i asortymenty, z podaniem łącznej wartości księgowej sprzedaży,
- kopii protokołów dokonanych zarybień,
- ilości odłowionych tarlaków oraz ilości pozyskanej ikry przeznaczonej do inkubacji w rozbiciu na poszczególne gatunki.

(akta kontroli str. 219-287, 337-466)

1.8. Oprócz połowów dokonywanych na podstawie stosownych decyzji Marszałka Województwa na odstępstwa od zakazów określonych w ustawie o rybactwie śródlądowym, połowy ryb dokonywane były wyłącznie poza okresami ochronnymi określonymi w § 7 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia

nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³² Dalej: Marszałka Województwa.

³³ Decyzje Marszałka Województwa z: 15 stycznia 2018 r. (znak: OW-III.7144.1.4.2018), 11 stycznia 2019 r. (znak: OW-III.7144.1.7.2019), 15 stycznia 2020 r. (znak: OW-III.7144.1.13.2020), 22 stycznia 2021 r. (znak: OW-III.7144.1.12.2021).

³⁴ Decyzje Marszałka Województwa z: 13 września 2018 r. (znak: OW-III.7144.1.46.2018), 24 września 2019 r. (znak: OW-III.7144.1.44.2019), 7 września 2020 r. (znak: OW-III.7144.1.42.2020).

³⁵ Mamry, Tajty i Świcały.

³⁶ Z czego dziewięć protokołów połowu sielawy i jeden siei w jeziorze Mamry w 2020 r., cztery szczupaka w jeziorze Harsz w 2019 r., 21 – szczupaka w jeziorze Mamry w 2019 r. i 15 – szczupak w jeziorze Świcały w 2019 r.

³⁷ [...] Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³⁸ Dla obwodu Mamry - załącznik nr 2 do aneksu nr 4/2005 z 17 listopada 2005 r. do umowy dzierżawy nr AWR-SGZ-4243-1339/94, dla obwodu Stręgieł - załącznik nr 1 do aneksu nr 4/2005 z 17 listopada 2005 r. do umowy dzierżawy nr AWR-SGZ-4243-1254/94, dla jeziora Tajty w obwodzie Tajty - aneks nr 1/2003 z 1 marca 2003 r. do umowy dzierżawy AWR-SGZ-4243-2065/94 i dla jeziora Wilkasy w obwodzie Tajty - aneks nr 1/2003 z 1 marca 2003 r. do umowy dzierżawy AWR-SGZ-4243-1570/94.

12 listopada 2001 r. w sprawie połowu ryb oraz warunków chowu, hodowli i połowu innych organizmów żyjących w wodzie.³⁹

(akta kontroli str. 337-398)

1.9. Dokonane w toku kontroli NIK oględziny wykazały, że łodzie rybackie wykorzystywane do połowu ryb oraz rybackie narzędzia połowowe (wontony i niewody) oznakowano zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy o rybactwie śródlądowym i §17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie połowu ryb. Narzędzia rybackie oznakowano symbolem Gospodarstwa, zaś łodzie rybackie numerami rejestracyjnymi umieszczonymi na zewnętrznych płaszczyznach burt.

(akta kontroli str. 467-475)

1.10. Nakłady na zarybianie jezior we wszystkich dzierżawionych obwodach poniesione przez Zakład w latach 2018-2021 (I połowa) wyniosły łącznie [...] ⁴⁰. Analiza dokumentacji rybackiej trzech objętych próbą obwodów rybackich ⁴¹ wykazała, że jeziora zarybiano dawkami zarybieniowymi, których wielkość i struktura gatunkowa odpowiadała danym wynikającym z operatów rybackich i umów.

I tak:

- dla obwodu jeziora Tajty limit zarybień w operacie rybackim i umowie dzierżawy określono jako min. 15% wartości odłowionych gospodarczo ryb, a decyzję o ilości i formie stosowanego materiału zarybieniowego podejmować będzie na bieżąco ichtiolog,
- w pozostałych dwóch przypadkach limity zarybień określone w operatach rybackich dotyczyły poszczególnych gatunków ryb z podziałem na obligatoryjne i dodatkowe limity zarybieniowe, zaś §3 pkt 4 umowy dzierżawy odnosił się do określenia limitów na podstawie operatów rybackich,
- dla wszystkich objętych badaniem obwodów poziom zarybień każdorazowo przekraczał minimalny próg określony w operatach rybackich i umowach.

(akta kontroli str. 399-404)

1.11. W latach 2018-2021 Zakład dokonywał zarybień dzierżawionych trzech obwodów rybackich WJM dokumentując to 141 protokołami zarybień. Analiza tych protokołów i dokumentacji związanej z informowaniem RZGW o zarybieniach wykazała, że w:

- każdym przypadku zarybień dokonywano w terminach i gatunkach uzgodnionych z odpowiednimi RZGW,
- 97 przypadkach (68,8% objętych badaniem) pisemnie informowano dyrektora RZGW o planowanym zarybieniu z co najmniej 14-dniowym wyprzedzeniem, zgodnie z §3 pkt 6 zawartych umów dzierżawy prawa rybackiego użytkownika jezior z 2005 r.,
- 44 przypadkach nieterminowo informowano dyrektora RZGW, tj. z opóźnieniem wynoszącym od jednego do 13 dni w stosunku do obowiązującego 14-dniowego terminu. I tak:
 - w 2018 r. spośród 32 protokołów zarybień, w sześciu przypadkach (18,8 %) informacje te przekazano od 10 do jednego dnia przed planowanymi zarybieniami,

³⁹ Dz. U. z 2018 r., poz. 2003, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie połowu ryb.

⁴⁰ Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴¹ Mamry, Tajty i Stręgiel.

- w 2019 r. spośród 49 protokołów zarybień, w pięciu przypadkach (10,2 %) – informacje te przekazano 7 dni przed planowanymi zarybieniami,
 - w 2020 r. spośród 35 protokołów zarybień, w dziewięciu przypadkach (25,7 %) – od 13 do sześciu dni przed planowanymi zarybieniami,
 - w 2021 r. spośród 25 protokołów zarybień, w 24 przypadkach (96 %) – od 12 do jednego dnia przed planowanymi zarybieniami,
- co opisano w sekcji: „Stwierdzone nieprawidłowości” (pozycja nr 2).

(akta kontroli str. 405-453)

1.12. Analiza 141 wybranych dowodów księgowych (100% dla trzech obwodów WJM) wystawionych na rzecz Zakładu rybackiego przez kontrahentów za materiał zarybienny na łączną kwotę [...] ⁴² % łącznych nakładów poniesionych na zarybianie jezior Zakładu) wraz z dokumentacją rybacką (141 protokołów zarybiennych, dziewięć zestawień rocznych) wykazała, że we wszystkich przypadkach zarybień dokonywano materiałem pochodzącym z własnych stawów hodowlanych, wylęgarni Guzianka i podchowalni Guzianka.

(akta kontroli str. 454-466)

1.13. W latach 2018-2021 (I połowa) Zakład sprzedał [...] ⁴³ sztuk całorocznych i okresowych zezwoleń na amatorski połów ryb, uzyskując z tego tytułu przychody w kwocie [...] ⁴⁴.

Zezwolenia, zarówno całoroczne jak i okresowe, miały formę karty ⁴⁵, w której zapisano, m.in., że:

- zezwolenie jest ważne łącznie z kartą wędkarską, rejestrem połowu wraz z wykazem wód,
- obowiązują zasady wędkowania na wodach Gospodarstwa, dostępne także na stronie internetowej Gospodarstwa www.pzw.suwalki.com.pl.

Ustalono, że zezwolenia wydawane w latach 2018-2021 (I połowa) nie określały podstawowych warunków uprawiania amatorskiego połowu ryb ustalonych przez uprawnionego do rybactwa, uwzględniających w szczególności wymiary gospodarcze, limity połowu, czas, miejsce i technikę połowu ryb. Warunki te określono w osobnym dokumencie pn. „Zasady wędkowania na wodach Gospodarstwa” (książeczka). Szczegółowy opis zawarto w sekcji stwierdzone nieprawidłowości (pozycja 3).

(akta kontroli str. 476-492, 797, 790-796)

⁴² Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴³ Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴⁴ Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli informuje, że na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913 ze zm.) jawność wystąpienia pokontrolnego została wyłączona w zakresie, w jakim jego treść dotyczy tajemnicy przedsiębiorstwa Gospodarstwa Rybackiego PZW w Suwałkach. Wyłączenia jawności dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴⁵ Oddzielne druki kart opracowane dla Gospodarstwa za lata 2018-2021.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W części graficznej operatu rybackiego jeziora Mamry nie naniesiono miejsc gromadnego przebywania kormoranów czarnych, pomimo że w części opisowej tego operatu wskazano m.in., że na wyspie Zgniłka jeziora Mamry Północne występuje kolonia żerowiska kormorana czarnego, a w sezonie przebywa tam w ciągu dnia kilkaset (do 300 sztuk) tych ptaków. Było to niezgodne z §6 ust. 7 rozporządzenia w sprawie operatu rybackiego z 2002 r., który stanowił, że część graficzna operatu zawiera szkic sytuacyjny wód wchodzących w skład obwodu rybackiego, wykonany na mapie lub jej kopii zgodnie z obowiązującym stanem faktycznym, wraz z naniesionymi na nim: miejscami gromadnego przebywania kormoranów czarnych, o ile występują.

Dyrektor Gospodarstwa wyjaśnił m.in., że w operacie, w części opisowej jeziora Mamry, wskazano miejsce kolonii żerowiskowej kormoranów, jednak nie była to kolonia lęgowa, tj. ptaki nie przebywały tam od wiosny do jesieni, a tylko w trakcie żerowania. Dlatego też nie zostało to miejsce zaznaczone w części graficznej operatu. Podał także, że w kolejnym operacie, w części graficznej operatu miejsce to zostanie zaznaczone.

Dyrektor Zakładu wyjaśnił, m.in. że w części opisowej operatu wymienione jest miejsce gromadnego przebywania kormoranów. Miejscem tym jest wyspa Zgniłka. W części graficznej omyłkowo nie zostało ono wskazane.

NIK zauważa, że przepis §6 ust. 7 rozporządzenia w sprawie operatu rybackiego z 2002 r. jednoznacznie wskazuje, że w części graficznej operatu na szkic sytuacyjny wód wchodzących w skład obwodu rybackiego nanosi się miejsca gromadnego przebywania kormoranów czarnych (o ile występują), nie zaś miejsca kolonii żerowiskowych lub lęgowych tych ptaków.

(akta kontroli str. 14-97, 798-805)

2. W 44 przypadkach (31% badanych) Zakład nie wywiązał się z obowiązku pisemnego poinformowania dyrektora RZGW o planowanym zarybianiu z co najmniej 14-dniowym wyprzedzeniem, określonego w §3 pkt 6 aneksów do umów dzierżawy prawa rybackiego,.

Dyrektor Zakładu wyjaśnił, że każdorazowo powiadamiał Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie⁴⁶ o zamiarze prowadzenia zarybień. Powiadomienia prowadzone były drogą elektroniczną. Krótsze niż 14-dniowe okresy powiadamiania miały miejsce w przypadku zarybień wylęgiem. Czas wykluwania się ryb nie był możliwy do określenia z dwutygodniowym wyprzedzeniem i związany był z temperaturą wody. Często wylęg pojawiał się w ciągu kilkunastu godzin (podwyższenie temperatury wody, zmiany zawartości tlenu) i konieczne było jego wypuszczenie do jezior. Przetrzywanie młodocianych stadiów ryb wiązało się z dużymi stratami (ryzyko śnięć). Podobnie zdarzało się przy odłowach stawów, wcześniejszy odłów narybku wymuszał wcześniejsze zarybienie, gdyż przetrzymywanie ryb powodowało pogorszenie ich kondycji i utrudniało adaptację do nowych warunków, w konsekwencji zwiększało śmiertelność. W związku z opisanymi powyżej sytuacjami w 2014 r., uzgodniono z RZGW możliwość krótszego okresu powiadamiania. W takich przypadkach wysyłane były mailem powiadomienia o orientacyjnej dacie początku zarybień i w przypadku potrzeby wcześniejszego wypuszczenia ryb pracownik RZGW informowany był telefonicznie. Na powiadomieniach podane były telefony kontaktowe, a przedstawiciele Wód

⁴⁶ Dalej: Wody Polskie.

Polskich mieli możliwość wejścia na obiekty stawowe i wylęgarnię oraz uczestniczenia w załadunku i transporcie materiału zarybieniowego.

NIK zauważa, że umowy dzierżaw wymagały powiadomienia wydierżawiającego o planowanym terminie zarybienia z 14-dniowym wyprzedzeniem, a wszelkie ich zmiany powinny mieć formę pisemną pod rygorem nieważności (§3 ust. 6 i §16 aneksów do umów dzierżawy). Izba nie neguje trudności związanych z dotrzymaniem ww. terminu, w związku z brakiem możliwości precyzyjnego określenia terminu wykluwania się ryb. Niemniej jednak kwestie uzgodnień dotyczących zmiany warunków powiadamiania o zarybieniu powinny znaleźć odzwierciedlenie w umowach dzierżawy.

(akta kontroli str. 219-287, 405-453, 798-805)

3. Zezwolenia na amatorski połów ryb wydawane przez Zakład w latach 2018-2021 (I połowa) nie określały podstawowych warunków uprawiania amatorskiego połowu ryb ustalonych przez uprawnionego do rybactwa, uwzględniających w szczególności wymiary gospodarcze, limity połowu, czas, miejsce i technikę połowu ryb. Warunki te określono w osobnym dokumencie pn. „Zasady wędkowania na wodach Gospodarstwa” (książeczka). Było to niezgodne z art. 7 ust. 2a ustawy o rybactwie śródlądowym, który stanowi, że posiadanie zezwolenia potwierdza dokument wydany w postaci papierowej lub elektronicznej przez uprawnionego do rybactwa w obwodzie rybackim, określający podstawowe warunki uprawiania amatorskiego połowu ryb ustalone przez uprawnionego do rybactwa wynikające z potrzeby prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w tym obwodzie rybackim, uwzględniającej w szczególności wymiary gospodarcze, limity połowu, czas, miejsce i technikę połowu ryb.

Dyrektor Gospodarstwa wyjaśnił, m.in., że chętni do wędkowania otrzymywali w punktach dystrybucji zezwoleń: zezwolenie, rejestr połowu ryb, książeczkę określającą zasady wędkowania oraz informator. Podpisując zezwolenie potwierdzali, że przyjmują do wiadomości zasady wędkowania obowiązujące na wodach Gospodarstwa. Wędkarze kupujący zezwolenia przez system e-zezwoleń potwierdzali zapoznanie się z regulaminem wędkowania dostępnym na stronie internetowej e-zezwoleń i dopiero po tej operacji mogli wykupić zezwolenie na wędkowanie. Dodatkowo podał, że w treści zezwolenia określono, iż jest ono ważne łącznie z kartą wędkarską i obowiązują zasady wędkowania na wodach Gospodarstwa. Zasady wędkowania w formie papierowej były wydawane wszystkim osobowemu nabywającemu zezwolenia. Możliwe było też zapoznanie się z nimi poprzez stronę internetową Gospodarstwa. Wskazał także, że wzór druku zezwolenia na amatorski połów ryb został zatwierdzony 21 września 2018 r. uchwałą⁴⁷ Zarządu Głównego PZW.

NIK zauważa, że stosowana przez Zakład forma informowania wędkarzy o podstawowych warunkach uprawiania amatorskiego połowu ryb nie spełniała wymogu określonego w art. 7 ust. 2 ustawy o rybactwie śródlądowym, tj. zamieszczenia tych informacji w dokumencie potwierdzającym wydanie zezwolenia na amatorski połów ryb.”

(akta kontroli str. 479-492, 797, 806-813)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2018-2021 (I połowa) Zakład prowadził gospodarkę rybacką w trzech obwodach rybackich, w skład których wchodziły jeziora należące do WJM. Dla tych obwodów zapewniono sporządzenie trzech operatów rybackich pozytywnie zaopiniowanych przez uprawnione jednostki, przy czym w jednym z nich, w jego

⁴⁷ Nr 63/IX/2018.

części graficznej nie naniesiono miejsc gromadnego przebywania kormoranów czarnych.

Wielkość dokonywanych połowów była zgodna z operatem rybackim, a wykorzystywane rybackie narzędzia i urządzenia połowowe oznakowano w sposób umożliwiający ustalenie ich właściciela. Połowów tarlaków szczupaka, siei i sielawy w okresach ochronnych dokonywano na podstawie decyzji Marszałka Województwa. Wody obwodów rybackich zarybiano dawkami zarybieniowymi określonymi operatem rybackim, przy czym w 31% zbadanych przypadków nie wywiązano się z określonego umowami obowiązku powiadamiania wydzierżawiającego o planowanym terminie dokonywania zarybień z 14-dniowym wyprzedzeniem.

Prowadzono sprzedaż zezwoleń na amatorski połów ryb. W zezwoleniach tych nie określono jednak podstawowych warunków uprawiania amatorskiego połowu ryb ustalonych przez uprawnionego do rybactwa.

OBSZAR

2. Prawdliwość i kompletność dokumentacji dotyczącej gospodarki rybackiej.

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2018-2021 (I półrocze) Zakład prowadził dokumentację rybacką dla sześciu obwodów rybackich⁴⁸, w tym dla trzech, w skład których wchodziły jeziora WJM.

Analiza dokumentacji dotyczącej trzech badanych obwodów WJM, obejmującej: 141 protokołów zarybień (100%), 50 protokołów połowu ryb i raków (27,7% wszystkich protokołów), 14 ksiąg gospodarczych (100%), dziewięć zestawień rocznych, a także 58 protokołów odłowów ryb⁴⁹ wraz z miesięcznymi raportami obrotu rybami (3,2% wszystkich protokołów), przeprowadzona m.in. pod kątem ich zgodności z wymogami określonymi w rozporządzeniu w sprawie prowadzenia dokumentacji gospodarki rybackiej wykazała, że:

- protokoły zarybień, protokoły połowu ryb i raków, księgi gospodarcze oraz zestawienia roczne sporządzono zgodnie ze wzorami określonymi w załącznikach do ww. rozporządzenia,
- protokoły zarybień sporządzono i przechowywano w sposób określony w §4 ust. 4-6, zaś niewypełnione rubryki dotyczące materiału zarybieniowego wypełniono w sposób zgodny z §4 ust. 3 ww. rozporządzenia,
- protokoły połowu ryb i raków sporządzono i przechowywano w sposób przewidziany w §5 ust. 2 i 5 ww. rozporządzenia,
- księgi gospodarcze prowadzono w formie pisemnej, przy czym dziewięć ksiąg prowadzono osobno dla dziewięciu jezior, a pięć dla dziesięciu jezior łączących się ze sobą⁵⁰ (zgodnie z §6 ust. 1 i 4-5). W ewidencji połowów tych ksiąg wpisywano informacje zgodne z treścią miesięcznych raportów obrotu rybami oraz protokołów połowu ryb i raków, zaś w ewidencji zarybień ujmowano dane zgodne z protokołami zarybień oraz dokumentami potwierdzającymi wydanie z magazynu materiału zarybieniowego. W księgach dokonywano także wpisów

⁴⁸ Dokumentacja trzech obwodów rybackich jezior: Mamry, Tajty i Stręgiel obejmowała: 141 protokołów, z czego 62 dotyczyły obwodu Mamry, 13 – Tajty, zaś 66 – obwodu Stręgiel, 180 protokołów połowu ryb i raków, z czego 151 dotyczyło obwodu Mamry, trzy – Tajty, zaś 26 – obwodu Stręgiel, 14 ksiąg gospodarczych, z czego: cztery dotyczyły sześciu jezior obwodu Mamry, dwie trzech jezior obwodu Tajty oraz osiem dziesięciu jezior obwodu Stręgiel, dziewięć zestawień rocznych za lata 2018-2020, 1 808 protokołów odłowów ryb, z czego: 1 372 dla obwodu Mamry, 27 - Tajty, 409 – Stręgiel.

⁴⁹ Tj.: 29 protokołów z czerwca 2018 r. – Mamry, siedem z czerwca 2021 r. – Harsz, siedem z czerwca, lipca, października i grudnia 2020 r., - Tajty, jeden z listopada 2020 r. – Wilkasy, 14 z czerwca 2019 r. – Stręgiel.

⁵⁰ Tj. jezioro: Harsz Wielki z Harszem Małym, Stręgiel Duży z Stręgielkiem oraz Wilkus z Przyleśnym.

dotyczących: liczby złowionych gatunków ryb, wymiarów gospodarczych ryb⁵¹ oraz informacji na temat obwodów rybackich i ochrony ryb. Ujmowano także dane w zakresie amatorskiego połowu ryb, w tym liczbę złowionych gatunków ryb oraz osób dokonujących połowu,

- zestawienia roczne za lata 2018-2020 dla trzech obwodów sporządzono terminowo w formie papierowej oraz podano w nich wymagane dane, spełniając tym samym wymogi zawarte w §10 ust. 1-3,
- wpisów w poszczególnych dokumentach dokonywano w języku polskim, czytelnie, przy użyciu trwałego środka, tj. w sposób przewidziany w §3 ust. 1, zaś błędów w dokumentacji dokonywano w sposób przewidziany w §3 ust. 4 i 5.

Przeprowadzona analiza wykazała zgodność poszczególnych danych zawartych w: protokołach zarybień, dokumentach magazynowych „W”⁵², protokołach połowu ryb i raków, księgach gospodarczych, zestawieniach rocznych, a także protokołach odłowu ryb i miesięcznych raportach obrotu rybami.

(akta kontroli str. 493-757)

2.2. Za lata 2018-2020 wywiązano się z obowiązku wynikającego z art. 4a ust. 1 pkt 2 ustawy o rybactwie śródlądowym. Terminowo sporządzono i przekazano do Instytutu Rybactwa Śródlądowego sprawozdania RRW-23 dotyczące gospodarki rybackiej, a dane w nich zawarte były zgodne z dokumentacją rybacką⁵³.

(akta kontroli str. 735-746, 758-766, 814-817)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Dokumentacja gospodarki rybackiej była kompletna i prowadzona według wzorów określonych rozporządzeniem w sprawie dokumentacji rybackiej. Wpisów w niej dokonywano w języku polskim i czytelnie. Terminowo wywiązywano się także z obowiązków sprawozdawczych wynikających z ustawy o rybactwie śródlądowym.

3. Prawidłowość i adekwatność działań w celu ochrony ryb i zapewnienia im możliwości tarła

Opis stanu
faktycznego

3.1. W okresie objętym kontrolą w obwodach rybackich użytkowanych przez Zakład obejmujących jeziora WJM nie ustanowiono obrębów ochronnych. Jak wyjaśnił Dyrektor Gospodarstwa w obwodach rybackich jezior: Mamry, Tajty i Stręgiel nie stwierdzono potrzeby ich ustanawiania, ponieważ nie występowały tam miejsca szczególnie przydatne do prowadzenia chowu lub hodowli ryb oraz nie stwierdzono szczególnych miejsc, w których znajdowały się miejsca stałego tarła ryb oraz rozwoju narybku, gromadnego zimowania, bytowania i przepływu ryb.

Uchwała Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 11 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia obrębów ochronnych na śródlądowych wodach powierzchniowych płynących w województwie warmińsko-mazurskim⁵⁴ oraz zmiana tej uchwały z 5 marca 2018 r.⁵⁵ nie obejmowała obwodów rybackich dzierzawionych przez Zakład.

⁵¹ Jeżeli ustanowiono wymiary gospodarcze w operatach rybackich.

⁵² Magazyn wyda.

⁵³ Zweryfikowano w zakresie danych obejmujących: liczbę obwodów rybackich wykazanych w sprawozdaniach, połowy ryb i raków narzędziami i urządzeniami rybackimi łącznie we wszystkich obwodach rybackich użytkowanych przez uprawnionego do rybactwa oraz materiał zarybieniowy wprowadzony do wód obwodów rybackich w latach 2018-2020.

⁵⁴ Nr 14/167/14/IV.

⁵⁵ Nr 12/230/18/V.

Na obszarze gmin⁵⁶, na których położone były obwody rybackie dzierżawione przez Zakład (w tym obejmujące jeziora należące do WJM), 27 listopada 2012 r. Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego, uchwałą⁵⁷ wyznaczył Obszar Chroniony Krajobrazu Krainy WJM. Na obszarze tym ustanowiono zakazy m.in. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk i innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką oraz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub racjonalna gospodarka wodna lub rybacka, a także lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

(akta kontroli str. 767-781, 790-796)

3.2. W latach 2018-2021 (I połowa) Gospodarstwo nie występowało do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie o zezwolenie na odstrzał kormoranów. Dyrektor Gospodarstwa wyjaśnił m.in., że powodem takiego stanu był brak chętnych do dokonania odstrzału wynikający z restrykcyjnych wymogów decyzji, niska skuteczność tej metody oraz wysokie koszty. Podał także, że ograniczenie liczebności kormoranów wymaga zmian systemowych w prawie i podjęcia działań ze strony służb państwowych. W okresie objętym kontrolą nie płoszono także kormoranów. Dyrektor Zakładu podał, że niska skuteczność płoszenia, jak i duże nakłady finansowe, ludzkie i rzeczowe potrzebne do prowadzenia akcji były powodem niewystępowania o przedmiotowe decyzje.

(akta kontroli str. 782-783, 790-796)

3.3. W badanym okresie w Zakładzie nie były zatrudnione osoby do wykonywania zadań strażników rybackich. Czynności kontrolne przeprowadzali na wodach użytkowanych przez Zakład pracownicy tego Zakładu, w ramach zawartych umów o pracę. Analiza protokołów z kontroli przeprowadzanych w latach 2018-2021 (I połowa) wykazała, że dwóch pracowników Zakładu przeprowadziło w trzech badanych obwodach łącznie 45 kontroli, tj.: 10 w 2018 r.⁵⁸, 12 w 2019 r.⁵⁹, 15 w 2020 r.⁶⁰ oraz 8 w 2021 r. (I połowa)⁶¹. Dotyczyły one m.in. wykorzystywanego sprzętu oraz wagi i transportu ryb.

(akta kontroli str. 784-789)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W badanym okresie Gospodarstwo na akwenach użytkowanym przez Zakład, uwzględniając uchwały Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, nie ustanowiło obrębów ochronnych. Nie występowało ono także o zezwolenia na odstrzał kormoranów z uwagi na niską skuteczność tej metody. W celu ochrony rybostanu pracownicy Zakładu prowadzili kontrole na użytkowanych wodach.

⁵⁶ Węgorzewo, Pozezdrze i Giżycko.

⁵⁷ Nr XXII/430/12.

⁵⁸ Obwód rybacki: Tajty – jedna kontrola, Mamry – siedem, Stręgiel – dwie.

⁵⁹ Obwód rybacki: Tajty – trzy kontrole, Mamry – sześć, Stręgiel – trzy.

⁶⁰ Obwód rybacki: Tajty – dwie kontrole, Mamry – dziewięć, Stręgiel – cztery.

⁶¹ Obwód rybacki: Tajty – brak kontroli, Mamry – sześć, Stręgiel – dwie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

- Wnioski
1. Uwzględnienie w części graficznej operatów rybackich miejsc gromadnego przebywania kormoranów czarnych.
 2. Informowanie RZGW o planowanym zarybieniu w terminie, o którym mowa w umowach dzierżawy lub podjęcie działań w celu zmiany postanowień umów w zakresie ww. terminu.
 3. Określenie w wydawanych zezwoleniach na amatorski połów ryb podstawowych warunków uprawiania amatorskiego połowu ryb ustalonych przez uprawnionego do rybactwa, uwzględniających w szczególności wymiary gospodarcze, limity połowu, czas, miejsce i technikę połowu ryb.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 25 stycznia 2022 r.

Kontroler
Lidia Wójcik
Starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor
Piotr Górny

.....
podpis

.....
podpis